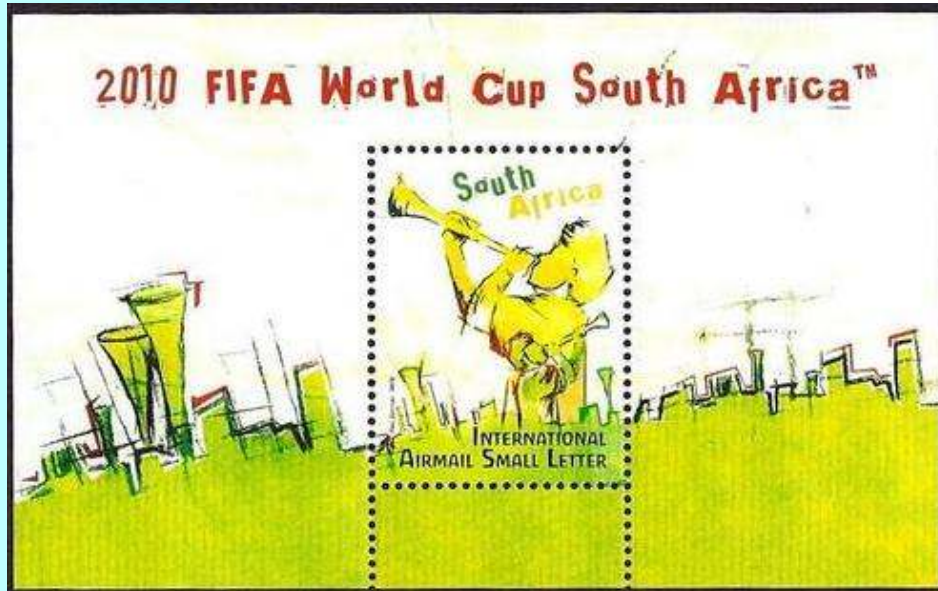

דבר העורכת

לקוראים שלום!

בעוד 10 ימים, ב-11.6.2010, יתחיל טורניר הגביע העולמי בכדורגל (המונדיאל) בטכס חגיגי בדרום אפריקה. 32 נבחרות מכל העולם תתחרנה על התואר הנחשק בחגיגת כדורגל שתימשך חודש ימים. לרגל הארוע המסעיר נקדיש את הגיליון הנוכחי של נושאונצ'יק לטורניר.

אחד מהפריטים הבולאיים שהנפיקה דרום אפריקה לרגל הטורניר

אז מה בגיליון? אבינועם טלמן סוקר עבורנו את ההסטוריה של טורניר המונדיאל. אריאלה ברגר כותבת על אחד המנהיגים המרתקים ביותר בדרום אפריקה, מר נלסון מנדלה. וכן, משה רימר מספר על אחד מהכדורגלנים הגדולים בהסטוריה – פלה. וכרגיל, לסיום, חידון בולאי נושא פרסים.

נתראה בגיליון הבא,

גליונית מזכרת שהנפיקה יוגוסלביה לכבוד מונדיאל 1982 שנערך בספרד. בגליונית מוצג הכדורגל במצבים שונים במגרש

שלכם, שביט

המונדיאל אבינועם טלמן

החל מ-11 ליוני יתקיים המונדיאל ה-19 במספרו ולראשונה הוא יערך ביבשת באפריקה – בדרום אפריקה. מדובר, למעשה, בטורניר הכדורגל הנחשב ביותר בעולם בו הצליחו 32 (מתוך 204) נבחרות לזכות בכרטיס הנחשק למונדיאל והן יאבקו ביניהם על הזכות להיקרא "אלוף עולם".

גיליונית זכרון שהנפיקה אוסטרליה לרגל העפתה לטורניר

הנבחרות חולקו ל-8 בתים בני 4 קבוצות כל אחת, כאשר כל נבחרת משחקת משחק אחד נגד כל נבחרת שבבית שלה. שתי הנבחרות עם הניקוד הגבוה ביותר בכל בית יעפילו לשלב הבא, שלב הנוק-אאוט, בו הפסד פירושו הדחה מהמונדיאל וניצחון הוא התקדמות לשלב הבא. בשלב הנוק אאוט, במקרה של שיוויון לאחר 90 דקות של משחק, תהיה הארכה בת 30 דקות שבמידה וגם היא תסתיים בשיוויון אז יערך דו-קרב של בעיטות עונשין מ-11 מטרים.

המשחקים יערכו ב-10 אצטדיונים שונים ברחבי דרום אפריקה בערים כמו יוהנסבורג, קייפטאון, דרבן ופריטוריה. המשחקים יערכו באצטדיונים המכילים לפחות 40,000 מקומות ישיבה כאשר משחק הפתיחה והגמר יערך באצטדיון "סוקר סיטי" ביוהנסבורג לעיני 98,000 צופים ועוד מיליונים רבים ברחבי העולם דרך שידורי הטלוויזיה.

אצטדיון כדורגל לדוגמה. באצטדיון זה נערך המונדיאל ב-1978 בארגנטינה כמקובל באירועים כאלו, למונדיאל הזה יש קמע רשמי – זאקומי. זאקומי הוא ליאופרד כלומר נמר אפריקאי. שמו מגיע משילוב בין הסימול הבינלאומי של מדינת דרום אפריקה –ZA ביחד עם המילה KUMI שפירושה עשר בניבים מקומיים. לבושו הזהוב והירוק מסמל את צבעה הרשמי של המדינה ונבחרות הספורט הלאומיות שלה.

גיליון שהנפיקה נמיביה לרגל המונדיאל – בכל בול מופיע זקומי, קמע הטורניר

בול שהנפיקה אוסטריה בשיתוף עם חברת אדידס לרגל טורניר היורו שאירחה ב-1998. הבול עשוי מאותו החומר של כדורגל הטורניר

קלוסה הגרמני, ואריאן רובן ההולנדי, אשר ינסו להראות את יכולתם בפני אותם מיליוני צופים ברחבי העולם.

לכבוד המשחקים הוצא גם כדור רשמי חדש – הג'אבולני. מדובר בכדור משחק מביתה של חברת אדידס, שפירושו בשפת הזולו – תהיה שמח. מדובר בכדור משופר מבחינה טכנולוגית המעניקה לו תכונות אווירודינמיות טובות מבעבר.

האלופה הנוכחית, איטליה, תגיע בהרכב מלא על כלל כוכביה אך בעורפה ינשפו נבחרות עתירות כוכבים כגון נבחרת ברזיל של קאקה, רוביניו ומייקון; נבחרת ארגנטינה של מסי, היגואין, טבז וורון; נבחרת אנגליה עם ווין רוני, טרי ובקהאם; נבחרת ספרד עם צ'אבי,

אינייסטה, טורס, וייה, פיקה ופויול... ועוד שחקנים רבים וטובים כמו רונלדו הפורטוגלי, דידייה דרוגבה מחוף השנהב, פרנק ריברי הצרפתי, מירוסלב

ישנם גם מספר שחקנים אשר משחקים או שיחקו בארץ והוזמנו לסגל נבחרתם למונדיאל – וינסנט אניימה מהפועל ת"א (ניגריה), טספו מסיללה ממכבי חיפה (דרום אפריקה), ג'ון פניסטיל ודרק בואטנג (נבחרת גאנה) ועוד. לצערנו הנבחרת שלנו לא העפילה לטורניר זה.

נתון מעניין שמשחק הפתיחה ב-11 ביוני יחול 46 שנה לאחר שנלסון מנדלה, אחד מסמלי המאבק בביטול האפרטהייד והגזענות בדרום אפריקה, נשלח למאסר עולם, ממנו השתחרר רק בשנת 1990 לאחר 26 שנה.

רבים מאמינים כי נבחרת ברזיל, אשר זכתה 5 פעמים בעבר היא זו אשר תזכה גם בטורניר זה אך גם איטליה עם 4 זכיות, גרמניה עם 3 זכיות, אנגליה עם זכיה אחת וספרד אשר מעולם לא זכתה בגביע העולם, ינסו אף הם לזכות בגביע הנכסף.

גיליון מזכרת משותף שהנפיקו הונג קונג וברזיל לרגל המונדיאל.
האם ברזיל תשיג נצחון שישי במונדיאל??

ז'יל רימה וגביע ז'יל רימה על בול מהונגריה

הגביע ה"חדש" של המונדיאל על בול מגרמניה

הגביע, אותו יניף קפטן הנבחרת המנצחת במשחק הגמר ב 11 ביולי, הינו גביע אשר עשוי מזהב 18 קארט, גובהו 36.5 ס"מ ומשקלו כ-6 קילוגרמים... חלומו של כל שחקן ומאמן כדורגל! גביע זה החליף ב-1974 את גביע ז'יל רימה אשר שימש עד 1970 כגביע העולם אך הוענק לנבחרת ברזיל לצמיתות בעקבות זכייתה השלישית בגביע העולם. הייתה זו משאלתו של ז'יל רימה, נשיא פיפ"א לשעבר אשר ייסד את משחקי המונדיאל. מעניין לשמוע כי גביע ז'יל רימה אשר הוחזק במוזיאון לכדורגל שבריו דה ז'ניירו, נגנב משם בשנת 1983 ומאז לא נמצא.

במהלך המונדיאל הנוכחי יחולקו מספר פרסים למצטיינים בקטגוריות הבאות:

סמל פיפ"א - התאחדות הכדורגל
העולמית על בול מאיחוד הנסיכויות
הערביות

- נעל הזהב – לכובש השערים המצטיין
- כדור הזהב – למצטיין המונדיאל, שייבחר על ידי הועדה הטכנית של פיפ"א ונציגי התקשורת
- פרס יאשין – ע"ש לב יאשין, שוערה האגדי של נבחרת ברית המועצות לשעבר. מוענק לשוער אשר ביצעו היו הטובים ביותר.
- פרס פיפ"א – מוענק לנבחרת אשר הציגה את המשחק ההוגן ביותר
- פרס השחקן הצעיר – מוענק לאחד השחקנים המנוסים פחות ושגילם צעיר אך עתידם נראה מבטיח.
- פרס הבידור – מוענק לנבחרת אשר הציגה את הכדורגל המהנה והמבדר ביותר בטורניר. נקבע על ידי משאל מיוחד בקרב ציבור הצופים בעולם.

גיליון שהנפיקה גיברלטר עם הזכות הגדולות של המונדיאל – ברזיל עם 5 זכיות ואחריה גרמניה ואיטליה עם שלוש. על הבולים מופיעים אוהדים צעירים של הנבחרות

קצת שיאי מונדיאל שאולי יישברו במהלך הטורניר הקרוב:

- מלך השערים של כל הזמנים הוא רונאלדו הברזילאי עם 15 כיבושים.
- לותר מתיאוס הגרמני הוא השחקן שהופיע במספר משחקים הגדול ביותר – 25 במספר.
- פאולו מלדיני האיטלקי הוא השחקן ששיחק את מספר הדקות המצטבר הגדול ביותר – 2200 דקות.
- מאריו זאגלו הברזילאי ופרנץ בקנבאור הגרמני הם שני האנשים היחידים שזכו בגביע העולם גם כשחקנים וגם כמאמנים.
- נבחרת ברזיל היא הנבחרת שהשתתפה במספר המשחקים הרב ביותר – 92, וכן הנבחרת שכבשה הכי הרבה שערים – 201 שערים. ממוצע של יותר משני שערים למשחק.

פרנץ בקנבאור על בול מאוסטריה

המונדיאל הבא יערך ב-2014 בברזיל אבל עד אז נאחל בהצלחה למשתתפים במונדיאל ונצפה לחוויית כדורגל מזהירה

לתגובות ניתן לפנות לאבינועם בכתובת talmana@gmail.com

נלסון מנדלה – המסע אל החירות

אריאלה ברגר

בול שהונפק באיי פארו לרגל 50 שנים להצהרה הבינלאומית על זכויות האדם

1948 הייתה השנה שבה נוסחה הצהרת זכויות האדם לכל באי עולם על ידי האומות המאוחדות. לכל באי עולם, האמנם?

1948 היא גם השנה שבה השתנו לבלי הכר חייהם של תושבי דרום אפריקה. עם עלייתה של "המפלגה הלאומית", מפלגה ימנית של האפריקנרים (מיעוט לבן בדרום אפריקה, צאצאיהם של אירופאים שהתיישבו ביבשת אפריקה עוד כשהייתה קולוניה במאה ה-17).

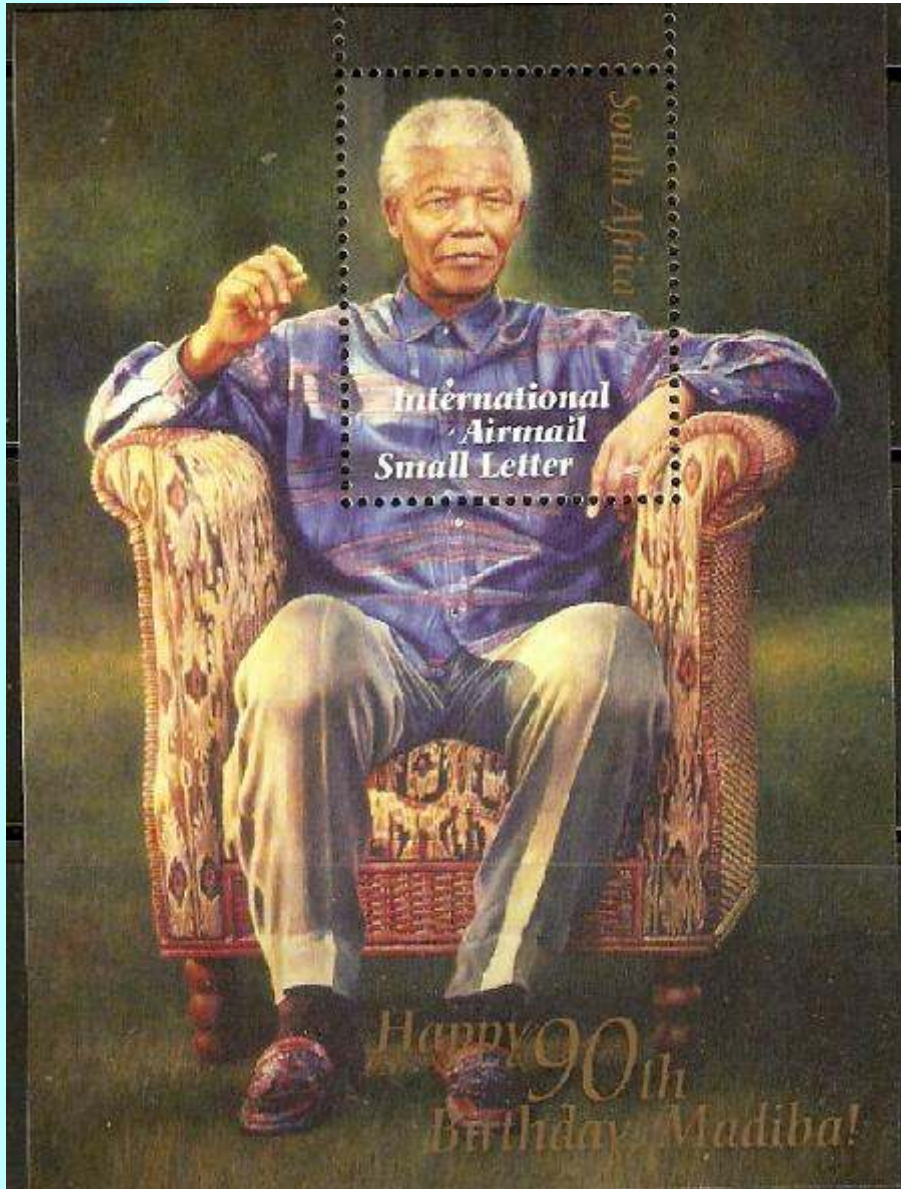
מיד עם היבחרה של המפלגה החלה לנקוט הממשלה את מדיניות האפרטהייד (באפריקנרית = הפרדה). מכאן, שהמדיניות החדשה ביקשה לשמר את השלטון הלבן במדינה באמצעות הפרדה מוחלטת בין רוב שחור במדינה לבין המיעוט הלבן. חוקי הפרדה כללו אזורי מחיה נפרדים בין שחורים ללבנים, הפרדה

בחינוך, בתחבורה, בשירותי הבריאות. כבר שנה לאחר נקיטת המדיניות יצא חוק האוסר נישואי תערובת, ואפילו "חוק המוסר" שאסר על יחסי מין בין לבנים לגזעים השונים.

בולי אנטי-אפרטהייד שהונפקו במזרח גרמניה (מימין) וברומניה (משמאל)

נלסון מנדלה על גליונית זכרון שהנפיקה דרום אפריקה לרגל יום הולדתו ה-90

באותם הימים נלסון מנדלה – בחור צעיר כבן 30 שזה עתה סיים את לימודי המשפטים שלו, מתגייס למאבק נגד מדיניות האפרטהייד, ומארגן בכל רחבי אפריקה פעילויות מחאה נגד מדיניות האפליה. מספר שנים קודם לכן הצטרף למפלגת הקונגרס הלאומי האפריקני (ANC), מפלגת השחורים במדינה. פעילותו הציבורית גרמה לכך שייחשב למתנגד משטר, והוא אכן פעל באופן מחתרתי ואף היה שותף בכינונה של זרוע צבאית של מפלגת השחורים שעסקה במעשי טרור וחבלה נגד תשתיות המדינה. בשנת 1952 הקים מנדלה, יחד עם חברו אוליבר טמבו, ביוהנסבורג, את המשרד הראשון בבעלות עורכי-דין שחורים בדרום אפריקה.

לאחר מספר שנים שבהן הובא שוב ושוב למשפט בעוון פעילות מחתרתית (כעו"ד אף ייצג את עצמו), נקבע לו גזר דין מאסר עולם באשמת פעילות חבלנית וקשירת קשר נגד השלטון. את עונשו ריצה במתקן הכליאה שבאי רובן, אי שפירושו באפריקנס – אי

דובי הים. האי נמצא במרחק 10 ק"מ מהעיר קייפטאון ובו נכלאו מתנגדי משטר, לוחמי חירות ואסירים פוליטיים.

לאורך 27 שנות מאסרו הבין מנדלה כי יש להמשיך את המאבק אך הוא חייב להתנהל בדרך של שיחות והתקרבות, אחרת לא יחול כל שינוי. תפיסתו הייתה: "כדי לעשות

בול שהונפק בדרום אפריקה עם היבחרו של מנדלה לנשיא (1994)

שלום עם האויב צריך לעבוד אתו יחדיו והוא יהפוך לבן בריתך". עוד בהיותו בכלא היה במגעים מדיניים כדי להוביל את דרום אפריקה לעבר מדיניות השוללת מכול וכול את מדיניות ההפרדה. ב-11 בפברואר 1990 שוחרר מנדלה מהכלא והוא בן למעלה מ-70 שנה. השחרור הותר לאחר שהוא וחבריו ל-ANC הסכימו להשעות את המאבק המזוין ולקיים משא ומתן עם השלטון הלבן.

מיד לאחר שחרורו הוביל מנדלה יחד עם נשיאה הלבן המכהן של דרום אפריקה, פרדריק דה קלרק, את ארצם לקראת שינויים שביקשו לכוון בדרום אפריקה. שיאם של השינויים היו בבחירות דמוקרטיות שבהן בחרו, בפעם הראשונה בחייהם, גם האזרחים השחורים. נלסון מנדלה נבחר לנשיא דרום אפריקה ב-9 במאי 1994 (דה קלארק שימש סגנו). שנה קודם לכן זכו מנדלה ודה קלארק בפרס נובל לשלום.

מעטפת יום ראשון שהונפקה בדרום אפריקה לרגל כניסתו של מנדלה לתפקיד הנשיא

נלוסון מנדלה (בשורה הראשונה) בגיליון שהונפק באוגנדה לרגל 100 שנים של פרס הנובל

פרדריק דה קלרק על בולים מדרום אפריקה

מצבה של דרום אפריקה היה לא פשוט מיד לאחר היבחרו. על מנת שלא ייווצר מצב שבו הרוב השחור ידרוש נקמה מנדלה הקים מיד לאחר כניסתו לתפקיד את "ועדת האמת והפיוס", ועדה שתפקידה היה לחקור את העוולות שנעשו בתקופת האפרטהייד מצד הלבנים ומצד השחורים כאחד. מי שהודה בפשעיו קיבל חנינה. מטרתו הייתה

להביא את שני הצדדים לכדי פיוס. בספרו האוטוביוגרפי שפורסם בשנת 1995 מנדלה כותב: "אני מתעב את הגזענות משום שאני רואה בה תופעה ברברית אם היא מגיעה מצידו של האדם שחור או לבן". באומרו דברים אלו ניסה להראות כי בכוונתו לכונן באפריקה חברה שוויונית וצודקת.

עוד הוסיף וכתב בספרו: "איש אינו נולד כשהוא שונא אדם אחר בגלל גוון עורו, מוצאו או דתו, אנשים לומדים לשנוא ואם ניתן ללמדם תחת זאת לאהוב, כי אהבה קרובה יותר לליבו של האדם מאשר ניגודה." בשנת 1999 פרש מהפוליטיקה ועסק רבות בפעילות ציבורית נרחבת למען זכויות אדם.

ניתן לומר כי לאחר ארבעה עשורים נעשה צדק היסטורי עם אזרחי דרום אפריקה שדרשו להקים רפובליקה דמוקרטית בפעם הראשונה בחייהם וסוף סוף, השוויון שעליו הצהיר האו"ם בשנת 1948 באותה הכרזה מפורסמת – לכל באי עולם כללה גם את תושבי המדינה הזו. באחד מנאומיו טען מנדלה: "היופי הגדול של החיים אינו טמון בכך שלא ניפול, אלא בכך שנקום כל פעם מחדש". בנחישותו ואמונתו בצדקת הדרך אכן שימש מקור השראה ודוגמא אישית למיליונים בדרום אפריקה ובעולם כולו.

לתגובות ניתן לפנות לאריאלה בכתובת aritsi@gmail.com

איזה פלא! איזה פלה!

מתוך הבלוג של משה רימר

ביום 19 בנובמבר 1969 עצרה ברזיל את נשימתה. מיליוני חובבי כדורגל ציפו לראות את הכוכב הבלתי מעורער של הכדורגל הברזילאי מבקיע את השער האלף במספר.

אצטדיון המרקנה הענק בעיר ריו דה ז'נרו היה מלא מפה לפה, כאשר עלתה סנטוס, קבוצתו של פלה, למשחק מול קבוצת וסקו דה גמה. מרבית האוהדים, כולל אוהדיה של "וסקו דה גמה", חיכו יותר מכל לראות את שער המילניום.

שחקני וסקו דה גמה היו נחושים בדעתם לעצור את פלה מלהבקיע את שער האלף על חשבונם, ובשלב מסוים של המשחק העדיף אחד מהם להבקיע שער עצמי, על מנת למנוע מפלה להגיע אל הכדור.

למרות מאמצי היריב, האירוע לו ציפו כולם הגיע בדקות האחרונות של המשחק. פלה הוכשל בדרכו אל השער בתוך רחבת השש עשרה, והשופט הורה בעיטה מנקודת העונשין. פלה ניגש לבעוט בכדור, והחדיר אותו לשער הקבוצה היריבה.

ביום 28 בנובמבר 1969 הנפיק דואר ברזיל בול חגיגי לציון המאורע ההיסטורי. ביום 23 בינואר 1970 הונפקה גם גיליונית מזכרת לציון השער האלף של השחקן הגדול מכולם.

על

כתובת הבלוג של משה רימר:

<http://www.tapuz.co.il/blog/userblog.asp?foldername=poststamps>

חידון מספר 30

איזו מדינה?

איזו מדינה הנפיקה את הבול שלפניכם?

א. אוקראינה

ב. צ'כיה

ג. הונגריה

ד. רוסיה

מי האיש?

מי האיש הנראה בבול?

באיזו מדינה שלט?

איך נקרא הספר אותו כתב?

מהו האירוע?

לאיזה מאורע היסטורי מתייחס הבול?

באיזו מדינה התרחש אירוע זה?

כיצד קשור עיצוב הבול להתרחשויות באותו

לילה היסטורי?

את הפתרונות יש לשלוח למערכת nosonchik@gmail.com עד ל-15 ביולי. הפותרים מתבקשים לציין את גילם. בין הילדים ובני הנוער שיפתרו נכונה את החידות יוגרל פרס בולאי מתנת איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימאטית. התשובות לחידות ושם הזוכה יפורסמו בגליון הבא.

בהגרלה שנערכה בין הפותרים נכונה עלה בגורל שמם של עמית שריג בת ה-13.5 וגיא אלפסי בן ה-6.5. שניהם זוכים בפרס בולאי מתנת איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימאטית.

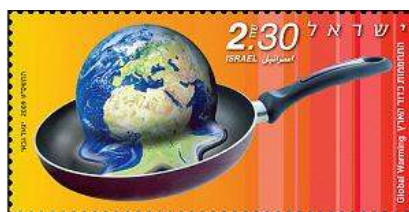
[מכתבים למערכת:](mailto:nosonchik@gmail.com) ✉

לכל תגובה הצעה או שאלה, ניתן לפנות אלינו בכתובת:

nosonchik@gmail.com

פתרון חידון 29

בולים א' ו-2 עוסקים בתופעת ההתחממות הגלובלית

בולים ב' ו-4 עוסקים במלחמת העולם השנייה (השואה ושחרור המחנות בהתאמה)

בולים ג' ו-5 עוסקים בתעשיית הדבש

בולים ד' ו-1 מציגים זמרים גדולים: מאיר אריאל ואלביס פרסלי

בולים ה' ו-3 הם בולי ברכות (אהבה)

